

Sygn. akt *XVII AmE 34/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Małgorzata Perdion-Kalicka</i>
Protokolant –	st.sekr.sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu 5 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) ***Spółki Jawnej z siedzibą w J.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki***

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) Spółki Jawnej z siedzibą w J. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 31 grudnia 2015 r. Nr (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od (...) Spółki Jawnej z siedzibą w J. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 1440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt *XVII AmE 34/16*

UZASADNIENIE

W dniu 31 grudnia 2013 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki – działając na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 w związku z art. 56 ust. 2 pkt 1, ust. 3 i 4 oraz ust. 6 w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: PE) oraz w związku z art. 104 k.p.a. - wydał decyzję (znak: (...)), którą wymierzył przedsiębiorcy (...) (...) Sp. J. z siedzibą w J. (...) (dalej: Spółka (...)), karę pieniężną wysokości 238 400 zł za to, że przedsiębiorca ten naruszył warunek 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi, udzielonej decyzją Prezesa URE z 4 sierpnia 2009 r. w ten sposób, iż wprowadził do obrotu poprzez stację paliw w: I. przy ul. (...), Z. przy ul. (...) oraz K., olej napędowy, którego parametry jakościowe nie spełniały norm określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

(decyzja, k. 3-9).

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódła Spółka (...), zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o jej uchylenie w całości i zasądzenie od Prezesa URE na rzecz powoda kosztów postępowania. Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie następujących przepisów:

- 1) art. 56 ust. 1 pkt 12 PE w zw. z art. 355 § 2 k.p.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że istnieją podstawy do nałożenia na skarżącego kary pieniężnej w sytuacji, gdy organ nie wskazał na czym polega naruszenie zasad należytej staranności przez skarżącego;
- 2) art. 77 k.p.a. poprzez bezpodstawne i dowolne przyjęcie, że zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził, iż skarżący naruszył warunki koncesji w sytuacji, gdy organ nie dysponował żadnymi materiałami źródłowymi i nie prowadził żadnych własnych ustaleń w zakresie naruszenia tych warunków.

(odwołanie, k. 10-11).

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Po dokonaniu ponownej analizy akt sprawy oraz zarzutów zawartych w odwołaniu, organ stwierdził brak podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji i podtrzymał zawarte w niej stanowisko.

(odpowiedź na odwołanie, k. 19-23).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca (...)Sp. J. z siedzibą w J. uzyskał - na mocy decyzji Prezesa URE z 4 sierpnia 2009 r., zmienionej kolejnymi decyzjami - koncesję na obrót paliwami ciekłymi na okres od 11 października 2009 r. do 10 października 2019 r. Warunek 2.2.3. koncesji przewiduje, że „koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów”. Przedsiębiorca prowadzi przedmiotową działalność koncesjonowaną, między innymi, poprzez stacje paliw zlokalizowane: w I. przy ul. (...), w Z. przy ul. (...), w D. (Stacja Paliw S.) oraz w S. (Stacja Paliw K.). Spółka posiada około 50 stacji paliw, zlokalizowanych na terytorium całego kraju.

dowód: okoliczności bezsporne; kserokopia decyzji koncesyjnej znak: (...), k. 85-90, 150-155 akt admin.; kserokopia pisma koncesjonariusza z 12.09.2014 r., k. 83-84 akt admin.; kserokopia decyzji Prezesa URE z 9.12.2014 r. w przedmiocie zmiany koncesji, k. 156-158 akt admin.; odwołanie, k. 11.

W dniu 9 i 29 grudnia 2014 r. inspektorzy, reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w W., przeprowadzili kontrolę jakości paliw na Stacji Paliw K., zlokalizowanej w I. przy ul. (...). Podczas kontroli prowadzonej 9 grudnia 2014 r. pobrano do zbadania próbki oleju napędowego. Badanie próbki podstawowej paliwa zostało przeprowadzone przez (...) z siedzibą w B. i wykazało, że badany olej napędowy nie spełnia wymagań jakościowych – po pierwsze - ze względu na zawyżoną zawartość estru metylowego kwasów tłuszczowych ((...)) – wynik badania powyżej 25%, przy wymogu jakościowym max. 7% i tolerancji 7,3% (co oznacza przekroczenie normy o 242,5%), a – po drugie – z uwagi na zawyżoną gęstość w temperaturze 15°C - wynik badania 848,4 kg/m⁽³⁾, przy wymaganiach jakościowych od 820 do 845 kg/m⁽³⁾, i tolerancji $\geq 820,0-0,3 \leq 845,0+0,3$ kg/m⁽³⁾ (co oznacza przekroczenie normy o 0,37%).

dowód: Protokół kontroli (...) wraz z protokołami pobrania próbek paliw i przyjęcia próbek do badania oraz Protokół kontroli (...), k. 5-19 akt admin.; Protokół z badań Nr (...), k. 20-21 akt admin.

Dnia 22 stycznia 2015 r. inspektorzy, reprezentujący (...) Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Ł., przeprowadzili kontrolę jakości paliw na stacji paliw Spółki (...) w Z., przy ul. (...). Podczas kontroli pobrano do zbadania próbki oleju napędowego ON. Badanie próbki podstawowej paliwa zostało przeprowadzone przez Zakład

(...) w K. i wykazało przekroczenie norm jakościowych w zakresie parametru odporności na utlenianie - wynik badania 11,1 h, przy minimalnym wymogu 20 h i tolerancji 17,5 h (co oznacza przekroczenie normy o 36,6%).

dowód: Protokół kontroli (...) wraz z protokołami pobrania próbek paliw i przyjęcia próbek do badania, k. 26-34 akt admin.; Sprawozdanie z badań nr (...), k. 35-36 akt admin.

W dniu 23 kwietnia 2015 r. funkcjonariusze celni Urzędu Celnego w B. przeprowadzili kontrolę na Stacji Paliw S. w zakresie przestrzegania przepisów prawa podatkowego co do zawartości w wyrobach energetycznych substancji stosowanych do znakowania i barwienia, zastosowanie właściwej stawki podatku akcyzowego do paliw poprzez badanie parametrów fizykochemicznych paliw będących przedmiotem obrotu. Na stacji tej oferowano do sprzedaży olej napędowy, benzynę PB 95 oraz gaz (...). Podczas kontroli pobrano do zbadania próbki paliwa. Badanie próbek paliw zostało przeprowadzone przez Laboratorium (...) w K. Izby Celnej w B.. Wyniki badań oleju napędowego wykazały przekroczenie norm jakościowych dotyczących składu frakcyjnego badanego paliwa w zakresie temperatury destylacji 95% [V/V], wynik badania w zakresie temperatury destylacji wyniósł 382,9°C, podczas gdy maksymalna temperatura destylacji to 360°C; przekroczenie norm jakościowych dotyczących składu frakcyjnego badanego paliwa w zakresie destylacji do temperatury 350°C, wynik badania - badane paliwo destyluje do temperatury 350°C w 79,6% [%V/V] objętości, podczas gdy dopuszczalny wynik to 85% [V/V] objętości. Oznacza to przekroczenie wskazanych norm o 6,4% (temperatura destylacji 95%) oraz o 6,4% (destylacja do temperatury 350°C).

dowód: Protokół (nr sprawy (...)) wraz z protokołami pobrania próbek towaru i Sprawozdaniem z badań, k. 54-71 akt admin.; pismo Naczelnika Urzędu Celnego w B. z 20.11.2015 r., k. 116-117 akt admin.

Dnia 27 kwietnia 2015 r. funkcjonariusze celni Urzędu Celnego w B. przeprowadzili kontrolę na Stacji Paliw K. w S. w zakresie przestrzegania przepisów prawa podatkowego co do zawartości w wyrobach energetycznych substancji stosowanych do znakowania i barwienia, zastosowanie właściwej stawki podatku akcyzowego do paliw poprzez badanie parametrów fizykochemicznych paliw będących przedmiotem obrotu. Na stacji tej oferowano do sprzedaży olej napędowy, benzynę PB 95 oraz gaz (...). Podczas kontroli pobrano do zbadania próbki paliwa. Badanie próbek paliw zostało przeprowadzone przez Laboratorium (...) w K. Izby Celnej w B.. Wyniki badań oleju napędowego wykazały przekroczenie norm jakościowych dotyczących składu frakcyjnego badanego paliwa w zakresie temperatury destylacji 95% [V/V], wynik badania w zakresie temperatury destylacji - 384,1°C, podczas gdy maksymalna temperatura destylacji to 360°C, przekroczenie norm jakościowych dotyczących składu frakcyjnego badanego paliwa w zakresie destylacji do temperatury 350°C, wynik badania - badane paliwo destyluje do temperatury 350°C w 81,5% [V/V] objętości, podczas gdy maksymalny wynik to 85% [V/V] objętości. Oznacza to przekroczenie wskazanych norm o 6,7% (temperatura destylacji 95%) oraz 4,1% (destylacja do temperatury 350°C).

dowód: Protokół (nr sprawy (...)) wraz z protokołami pobrania próbek towaru i Sprawozdaniem z badań, k. 92-106 akt admin.; pismo Naczelnika Urzędu Celnego w B. z 20.11.2015 r., k. 116-117 akt admin.

O wynikach przedmiotowych kontroli Prezes URE został powiadomiony przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Naczelnika Urzędu Celnego w B. i w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Prezes URE wszczął 16 lipca 2015 r. postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia Spółce (...) kary pieniężnej w związku z naruszeniem warunku koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

dowód: pismo Prezesa UOKiK z 17.06.2015 r., k. 1-4 akt admin.; pismo Naczelnika Urzędu Celnego w B. z 25.06.2015 r., k. 48 akt admin.; zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 37-39 akt admin.; pismo Prezesa URE z 9.10.2015 r., k. 108-110 akt admin.

Pismem z 30 listopada Prezes URE zawiadomił Spółkę (...) o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz pouczył koncesjonariusza o przysługującym mu prawie do zapoznania się z zebrany materiał dowodowy oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów oraz zgłaszanych żądań.

dowód: zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego, k. 129 akt admin.

W dniu 31 grudnia 2015 r. Prezes URE wydał w stosunku do Spółki (...) decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

W roku 2014 Spółka (...) uzyskała przychód z działalności objętej koncesją w wysokości (...) zł.

dowód: kserokopia Formularza opłaty z tytułu dzielonej koncesji (rozliczenie przychodu osiągniętego w roku 2014), k. 42 akt admin.

Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zgromadzonym w sprawie dokumentom, zawartym w aktach administracyjnych sprawy, uznając je za wiarygodne. Część z nich stanowi wprawdzie kserokopie, jednak Sąd nie powziął z tego względu wątpliwości, co do ich wartości dowodowej. Powyżej opisany stan faktyczny znajduje oparcie we wszystkich przeprowadzonych dowodach, które zostały przywołane przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Sądu, zaskarżona decyzja jest prawidłowa i znajduje uzasadnienie w przepisach prawa, a podnoszone przez powoda zarzuty nie mogą skutkować zmianą decyzji, ani też jej uchyleciem.

Stosownie do art. 32 ust. 1 pkt 4 PE, wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi wymaga uzyskania koncesji. Fakt reglamentowania określonej działalności oznacza poddanie jej szczególnym rygorom ze względu na konieczność ochrony pewnych dóbr oraz swoistą gwarancję Państwa, że działalność ta będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Konsekwencją naruszenia warunków koncesji jest sankcja przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 12 PE, w myśl którego, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, prezentowanym także przez Sąd orzekający w niniejszym składzie, odpowiedzialność ponoszona na podstawie wskazanego powyżej przepisu ma charakter obiektywny i wynika z samego faktu naruszenia określonych norm prawnych – w tym przypadku norm prawa energetycznego (tak np. Sąd Najwyższy w uzasadnieniach wyroków z 4.11.2010 r., sygn. akt III SK 21/10, LEX nr 737390 oraz z 1.06.2010 r., sygn. akt III SK 5/10, LEX nr 622205).

Z tego też względu, odpowiedzialność ta istnieje w oderwaniu od winy, tj. dla ustalenia odpowiedzialności nie jest konieczne wykazanie zawinionego zachowania przedsiębiorcy, lecz wystarcza stwierdzenie faktu zaistnienia określonego naruszenia prawa tzn. bezprawności. Zatem przepis art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy PE stanowi samodzielną podstawę do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej za nieprzestrzeganie warunków udzielonej koncesji. Stopień zawinienia podmiotu, który naruszył warunki koncesji uwzględnia się natomiast, w myśl art. 56 ust. 6 PE, przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej. Wina nie jest więc przesłanką decydującą o samej zasadzie odpowiedzialności.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zgodnie z warunkiem 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi, powodowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów. Treść powołanego warunku koncesji w sposób wystarczająco precyzyjny i kompletny określa wymogi, jakim powinno odpowiadać paliwo wprowadzane do obrotu przez powoda. Zdaniem Sądu, koncesja w sposób jednoznaczny wskazuje, że powód nie może czynić przedmiotem obrotu paliwa, które nie odpowiada normom jakościowym wynikającym z przepisów prawa. Natomiast w dacie przeprowadzania kontroli na stacjach paliw powoda, których dotyczy przedmiotowa sprawa, obowiązywało Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

Mając na uwadze stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 20 marca 2018 r., wydanego w sprawie o sygn. akt III SK 14/17 (orzeczenie niepublikowane) - które to stanowisko Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za swoje – należy stwierdzić, że powyżej przywołany warunek udzielonej powodowi koncesji, jest obowiązkiem wynikającym z koncesji w rozumieniu art. 56 ust. 1 pkt 12 PE, ponieważ zawiera

wyraźnie sformułowany zakaz, a zarazem obowiązek, nieczynienia przedmiotem obrotu paliw ciekłych o parametrach jakościowych niezgodnych z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych przez koncesjonariusza umów. Nadto, przedmiotowy zakaz (obowiązek) został określony w treści decyzji koncesyjnej i stanowi konkretyzację ustawowego obowiązku wprowadzania do obrotu tylko tych paliw, które spełniają wymagania jakościowe, określone dla danego rodzaju paliwa ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach (art. 3 ust. 1 ustawy z 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw). W warunku 2.2.3. decyzja koncesyjna konkretyzuje powyższy obowiązek ustawowy w zakresie podmiotowym, poprzez uczynienie adresatem obowiązku indywidulanie oznaczonego przedsiębiorcy – tj. powoda i w zakresie przedmiotowym, poprzez określenie jednego z zakazanych ustawą zachowań przedsiębiorcy, tj. wprowadzania do obrotu paliw niespełniających określonymi przepisami prawa wymagań jakościowych oraz jednego z rodzajów paliw, jakim jest paliwo ciekłe. Nadto, analizowany warunek nakłada na koncesjonariusza obowiązek nie wynikający z żadnych przepisów prawa, a polegający na niewprowadzaniu do obrotu także paliwa niespełniającego wymagań jakościowych określonych w zawartych przez niego umowach. Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że warunek 2.2.3. udzielonej powodowi koncesji posiada strukturę obowiązku prawnego, stanowiącego konkretyzację podmiotowo-przedmiotową obowiązku wynikającego z art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Istota tego warunku sprowadza się bowiem do obowiązku nieczynienia przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe nie odpowiadają wymogom określonym przez przepisy prawa i wiążące koncesjonariusza umowy. Koncesja zawierająca tego rodzaju warunek, stanowi bezpośrednio źródło tego obowiązku prawnego.

Z dowodów zgromadzonych przez Prezesa URE w toku postępowania administracyjnego w sposób jednoznaczny i niewątpliwy wynika, że w przypadkach opisanych w zaskarżonej decyzji, doszło do naruszenia przywołanego warunku 2.2.3. udzielonej powodowi koncesji na obrót paliwami ciekłymi. Wyniki badań laboratoryjnych próbek paliwa, pobranych na stacjach powoda w I., Z., D. oraz S., w ramach kontroli przeprowadzonej przez Inspekcję Handlową oraz Urząd Celny w 2014 i 2015 r., jednoznacznie wskazują na to, że olej napędowy, wprowadzony przez przedsiębiorcę do obrotu, nie spełniał wymogów jakościowych w zakresie parametru odporności na utlenianie, zawartości estru metylowego kwasów tłuszczowych (...), gęstości w temperaturze 15 °C, norm dotyczących składu frakcyjnego paliwa w zakresie temperatury destylacji 95% oraz destylacji do temperatury 350 °C. Fakt dopuszczenia się przez powoda zarzucanego mu naruszenia jest zatem faktem obiektywnym.

Jednocześnie - wbrew zarzutom sformułowanym przez powoda w odwołaniu – Sąd Okręgowy stwierdza, że Prezes URE był uprawniony do dokonania ustaleń faktycznych, w zakresie naruszenia warunku koncesji, w oparciu o dokumenty przedstawione przez właściwe organy kontroli jakości paliw, tj. Inspekcję Handlową oraz Służbę Celną. Stosownie do treści art. 16 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, kontrolę jakości paliw u przedsiębiorców oraz biopaliw ciekłych u rolników wytwarzających je na własny użytek przeprowadza inspektor po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzania kontroli jakości paliw, wydanego przez wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej. Natomiast zgodnie z ustawą z 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej, Inspekcja jest wyspecjalizowanym organem kontroli powołanym do ochrony interesów i praw konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa (art. 1 ust. 1). Do zadań Inspekcji należy między innymi kontrola produktów wprowadzonych do obrotu w zakresie zgodności z zasadniczymi lub innymi wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych z wyłączeniem produktów podlegających nadzorowi innych właściwych organów (art. 3 ust. 1 pkt 1a). Z kolei według art. 2 ust. 1 pkt 7 i art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, do zadań tej Służby należy realizacja polityki celnej w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów oraz wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów odrębnych, a w szczególności wykonywanie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów prawa podatkowego w zakresie produkcji, przemieszczania i zużycia wyrobów akcyzowych, w szczególności ich wytwarzania, uszlachetniania, przerabiania, skażania, rozlewu, przyjmowania, magazynowania, wydawania, przewozu i niszczenia oraz w zakresie stosowania i oznaczania tych wyrobów znakami akcyzy. W art. 28a PE przewidziano natomiast, że organ przeprowadzający kontrolę przedsiębiorstwa energetycznego, informuje Prezesa URE o stwierdzonych naruszeniach prawa, mogących stanowić naruszenia warunków wykonywania działalności określonych w koncesji lub w przepisach regulujących działalność gospodarczą objętą koncesją. Powyżej przywołane

unormowania prawne wskazują jednoznacznie na to, że Prezes URE nie jest legitymowany do przeprowadzenia kontroli jakości paliw. Informuje się go natomiast o stwierdzonych podczas tego rodzaju kontroli nieprawidłowościach w wykonywaniu działalności polegającej na obrocie paliwami, by jako organ koncesyjny podjął odpowiednie, przewidziane prawem działania. Przepis art. 75 § 1 k.p.a. nakazuje dopuścić jako dowód wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, przy czym dowodem mogą być w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Oczywistym jest zatem, że skoro Prezes URE nie przeprowadza kontroli jakości paliw, to może - a zazwyczaj wręcz musi - w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości opierać się na dokumentach pochodzących od organu, który taką kontrolę przeprowadził, o ile tylko dokumenty te nie zostały uprzednio skutecznie zakwestionowane przez kontrolowanego przedsiębiorcę. Zarówno przepisy ustawy o Inspekcji Handlowej (art. 20 ustawy o Inspekcji Handlowej), jak i ustawy o Służbie Celnej (art. 40 ustawy o Służbie Celnej), przewidują bowiem możliwość zgłoszenia przez kontrolowany podmiot zastrzeżeń odnośnie prowadzonej kontroli. Natomiast Prezes URE nie jest uprawniony do negowania wyników postępowania prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, czy właściwy organ Służby Celnej. Jeżeli zatem powód miał jakiegokolwiek uwagi i zastrzeżenia do czynności kontrolnych, podejmowanych na eksploatowanych przez niego stacjach paliw, oraz do dokonanych w ich następstwie ustaleń, powinien był je zgłosić organom kontroli. Bezsprzecznym jest, że mimo istnienia takiej możliwości, powód tego nie uczynił, w szczególności nie wystąpił o zbadanie próbek kontrolnych paliwa. Niezależnie od powyższego należy wskazać, że ani w toku postępowania administracyjnego (pomimo wezwania wystosowanego przez Prezesa URE), ani postępowania toczącego się przed tutejszym Sądem, powód nie przedstawił żadnych dowodów, które pozwoliłyby na poczynienie ustaleń faktycznych, odnośnie naruszonych norm jakości oferowanego przez powoda paliwa, odmiennych od tych, które zostały dokonane przez organy kontroli, a następnie przyjęte przez Prezesa URE i Sąd Okręgowy. W tym zakresie należy zauważyć, że zgodnie z wyrażoną w art. 6 k.c., regułą rozkładu ciężaru dowodu, to na powodzie spoczywał obowiązek przedstawienia dowodów, które wskazywałyby na to, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia norm jakości paliwa ciekłego, oferowanego przez powoda na kontrolowanych stacjach paliw, czy też że doszło do naruszenia procedur poboru, przechowywania i transportu próbek paliwa w ten sposób, że miało to wpływ na wyniki badań laboratoryjnych. Skoro powód takich dowodów nie przedstawił, oznacza to, że nie sprostął wskazanemu obowiązkowi. W konsekwencji, brak więc było podstaw do zakwestionowania ważności badań laboratoryjnych przeprowadzonych w toku kontroli Inspekcji Handlowej i Służby Celnej. Powyższe ustalenia prowadzą zatem do wniosku, że wprowadzając do obrotu paliwo, którego określone parametry nie spełniały norm jakości przewidzianych w przepisach prawa, powód naruszył warunek udzielonej mu koncesji. Istniały więc podstawy do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej w oparciu o art. 56 ust. 1 pkt 12 PE.

Stosownie do treści art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast zgodnie z dyrektywą wymiaru kary, zawartą w art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Z kolei art. 56 ust. 6a PE daje Prezesowi Urzędu możliwość odstąpienia od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W niniejszej sprawie powód wskazywał na wadliwość zaskarżonej decyzji przejawiająca się w bezpodstawnym przyjęciu, że istnieją podstawy do nałożenia na Spółkę (...) kary pieniężnej w sytuacji, gdy organ nie wskazał na czym polegało naruszenie przez nią zasad należytej staranności. W ocenie powoda, trudno jest przyjąć, że sprzedawanie paliwa niespełniającego wymagań jakościowych wynikało z jego celowego działania, czy nawet z niezachowania przez niego należytej staranności. Według powoda, nie miał on bowiem żadnych możliwości, by przed kontrolą zbadać sprzedawane paliwo, zwłaszcza, że posiadało ono stosowne świadectwa, atesty i homologacje, potwierdzające jego prawidłową jakość.

Ustosunkowując się do powyższego zarzutu należy stwierdzić, że na powodzie, jako profesjonalście ciąży obowiązek stworzenia takiej organizacji działalności koncesjonowanej, która wykluczyłaby możliwość wprowadzenia do sprzedaży paliwa o jakości nie odpowiadającej normom określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. Jak trafnie zauważa pozwany, gdyby obowiązek przedsiębiorcy

prowadzącego obrót paliwami ciekłymi ograniczał się tylko do sprzedaży paliwa dostarczonego mu przez określonego dostawcę, z wyłączeniem obowiązku rękopisami co do jakości tego paliwa, to kontrola jakości paliw na stacjach paliw w ogóle by nie istniała. Zaznaczenia wymaga przy tym, że przedsiębiorcy mają pełną swobodę w zakresie wyboru działań, które podejmą w celu wywiązania się z obowiązków koncesyjnych. Wbrew sugestiom powoda, mogą to czynić nie tylko przez żądanie przedstawienia przez dostawców certyfikatów jakości paliwa, lecz także poprzez, przykładowo, wprowadzenie wewnętrznego systemu kontroli i monitorowania jakości paliw, czy poprzez nabywanie paliwa od renomowanych dostawców. Istotne jest, by działania podjęte w tym zakresie przez przedsiębiorcę były skuteczne, tj. uniemożliwiały wprowadzenie do obrotu paliwa o jakości niezgodnej z obowiązującymi normami. Natomiast w rozpatrywanym przypadku, działania powoda, polegające uzyskaniu od dostawców wyników badań i deklaracji jakości paliwa okazały się niewystarczające. Powód nie wykazał się bowiem podjęciem dostatecznych działań o charakterze ostrożnościowo – prewencyjnym, czy też podjęciem adekwatnych aktów staranności, które zapobiegłyby wprowadzeniu do obrotu oleju napędowego niespełniającego wymogów jakościowych przewidzianych dla paliw ciekłych i jednocześnie mogłyby stanowić w okoliczności uzasadniające odstąpienie od wymierzenia kary. W szczególności powód nie wykazał nawet, wbrew twierdzeniem zawartym w odwołaniu, że paliwo oferowane do sprzedaży nabywał od renomowanych dostawców. Przeczy temu fakt stwierdzony w protokole kontroli z 29 grudnia 2014r na stacji paliw K. w I., z którego wynika, że powód nabywał paliwo od różnych dostawców, w tym także z Litwy Niemiec (k. 20 akt adm).

W ocenie Sądu Okręgowego, Prezes URE prawidłowo przyjął, że w niniejszej sprawie nie można przyjąć znikomego stopnia szkodliwości czynu powoda, stanowiącego jedną z przesłanek odstąpienia od nałożenia kary. Przy rozstrzygnięciu tej kwestii zasadne jest odwołanie się do rozważań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2015 r. (sygn. akt III SK 36/14, System Informacji Prawnej LEX nr 1652700). Zgodnie z poglądem tam wyrażonym - który to pogląd Sąd w składzie niniejszym podziela - analizując stopień szkodliwości czynu należy wziąć pod uwagę, że wymagania jakościowe odnoszące się do paliw stanowiące są ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników. Wynika to z faktu, że to te właśnie dobra są chronione przez prawo energetyczne i inne przepisy regulujące normy jakości paliw. W szczególności wskazuje na to treść przywoływanego już art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, w myśl którego paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych powinny spełniać wymagania jakościowe, określone dla danego paliwa ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach.

Odnośnie do zakwestionowanych w badaniach laboratoryjnych parametrów: odporności na utlenianie, zawyżonej zawartości estru metyloвого kwasów tłuszczowych ((...)), zawyżonej gęstości w temperaturze 15 °C, przekroczenia norm dotyczących składu frakcyjnego paliwa w zakresie temperatury destylacji 95% oraz destylacji do temperatury 350 °C należy stwierdzić, że w dacie przeprowadzania badań próbek paliwa, uzyskanych podczas kontroli Inspekcji Handlowej i Służby Celnej na stacjach powoda, normy jakościowe dla oleju napędowego określało Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych. Skoro więc któryś z parametrów, wymienionych w rozporządzeniu, nie odpowiada przewidzianym normom, wprowadzonym – co jeszcze raz należy podkreślić - ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach, to nie można uznać, że odstępstwo od określonej normy jest obojętne, skoro ustawodawca uznał za zasadne wprowadzenie przedmiotowych unormowań jakościowych. Tym samym, w ocenie Sądu, odstępstwo od przewidzianej prawem normy nie świadczy o znikomej szkodliwości czynu, co z kolei oznacza, że w niniejszej sprawie nie ma podstaw prawnych do zaniechania wymierzenia powodowi kary pieniężnej w oparciu o art. 56 ust. 6a PE.

Podstawowe znaczenie dla określenia stopnia społecznej szkodliwości czynu ma, poza rodzajem i charakterem naruszonego dobra chronionego prawem, także rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy, jak też kontekst sytuacyjny zachowania się sprawcy. Powyższe zapatrywania są wynikiem odpowiedniego stosowania dla oceny stopnia znikomej szkodliwości czynu w prawie energetycznym tych przesłanek, które warunkują

taką kwalifikację czynu w prawie karnym, tj. przesłanek wymienionych w art. 115 § 2 k.k. (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 15 października 2014 r., sygn. akt III SK 47/13, System Informacji Prawnej LEX nr 1540636).

W tym zakresie, w analizowanym przypadku ocena skali naruszenia reguł prawa, rozumiana jako wielkość odstępstwa od normy, nie może przełożyć się na znikomy wpływ na takie prawnie chronione dobra, jak środowisko, zdrowie ludzi, czy prawidłowa praca silników pojazdów. Przyjęcie przeciwnego założenia musiałoby bowiem prowadzić do zaakceptowania procedury sporadycznego wprowadzania do obrotu paliwa nieodpowiadającego przewidzianym normom prawnym, co z kolei zaprzeczyłoby istocie monitorowania jakości paliw w skali całego kraju i mogłoby prowadzić do nadużyć, które z pewnością w skali całego kraju mogłyby doprowadzić do skrajnie destrukcyjnych skutków dla wyżej wymienionych wartości. W świetle obiektywnych, potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi, okoliczności przekroczenia w oleju napędowym wprowadzanym do obrotu przez powoda: parametru odporności na utlenianie o 36,6%, zawyżonej zawartości estru metylowego kwasów tłuszczowych (...) o 242,5%, zawyżonej gęstości w temperaturze 15°C o 0,37%, przekroczenia norm dotyczących składu frakcyjnego paliwa w zakresie temperatury destylacji 95% o 6,4% i 6,7% oraz destylacji do temperatury 350°C o 6,4% i 4,1% - nasuwa się oczywisty wniosek, że powód naruszył normy, które zostały wprowadzone ze względu na bezpośredni wpływ danych parametrów na środowisko, zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach. Wobec tego zasadne było przyjęcie przez organ regulacyjny istnienia podstaw do nałożenia na powoda kary pieniężnej.

W niniejszej sprawie strona powodowa kwestionowała jedynie podstawę orzeczenia wobec niej kary pieniężnej, natomiast nie podnosiła zarzutów co do jej wymiaru. Z kolei Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę Prezesa URE, zarówno co do zasadności orzeczenia przedmiotowej kary, jak i jej wysokości. Pozwany prawidłowo uwzględnił wszystkie kryteria wymiaru kary, wymienione w art. 56 ust. 6 PE. W szczególności, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy. Kara w wysokości 238.400 zł, stanowiąca zaledwie(...) przychodu osiągniętego przez Spółkę (...) w 2014 r. z działalności koncesjonowanej, jest adekwatna do stopnia zawinienia i szkodliwości czynu, postawy przedsiębiorcy oraz jego sytuacji majątkowej. Za utrzymaniem kary w wysokości ustalonej przez Prezesa URE przemawia nie tylko okoliczności, że kara pieniężna ma spełniać funkcję wychowawczą i prewencyjną, co oznacza, że ma ona zapobiegać podejmowaniu zakwestionowanej praktyki w przyszłości przez tego samego (prewencja szczególna), ale także innych przedsiębiorców (prewencja ogólna), ale ma ona także pełnić funkcję represyjną, tj. ma stanowić realnie odczuwalną dolegliwość dla ukaranego podmiotu.

Z tych wszystkich względów, stwierdzając brak podstaw do uwzględniania odwołania, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne - wygrywającemu sprawę - Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 1.440 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w związku z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych. O zastosowaniu powołanego Rozporządzenia Min. Sprawiedliwości zadecydowała data wniesienia odwołania od decyzji Prezesa URE, co miało miejsce już po wejściu rozporządzenia w życie.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)